

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

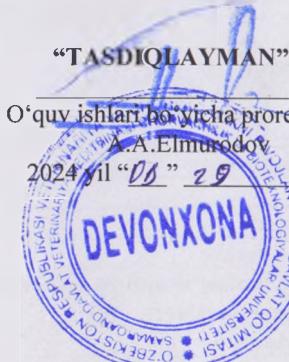
**SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI**

“TASDIQLAYMAN”

O'quv ishlari bo'yicha prorektor

A.A.Elmarodov

2024 yil “01” 29

**O'RMON XO'JALIGI ISHLAB CHIQRISHNI
MEXANIZATSIYALASHTIRISH**

FANI BO'YICHA

SILLABUS

(Sirtqi ta'lim 1-bosqich talabalari uchun)

Bilim sohasi:	800000 – Qishloq, o'rmon, baliq xo'jaligi va veterinariya
Ta'lim sohasi:	820000 – Qishloq xo'jaligi
Ta'lim yo'nalishi:	60820100 – O'rmonchilik va aholi yashash joylarini ko'kalamzorlashtirish

Samarqand – 2024

Modul / FAN SILLABUSI
Sirtqi bo'lim
60820100 – O'rmonchilik va aholi yashash
joylarini ko'kalamzorlashtirish

Fan nomi:	O'rmon xo'jaligi ishlab chiqarishni mexanizatsiyalashtirish
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	O'XICHMB1104
Yil:	1
Semestr:	1
Ta'lim shakli:	Sirtqi
Mashg'ulotlar shakli va semestrda ajratilgan soatlar:	120
Ma'ruza	6
Amaliy mashg'ulotlar	10
Laboratoriya mashg'ulotlari	4
Seminar	–
Mustaqil ta'lim	100
Kredit miqdori:	4
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	Talabalarga o'rmon xo'jalik texnologik jarayonlarini bajarishda qo'llaniladigan traktor va o'rmonchilik mashinalarining tuzulishini, ishlashi va agrotexnik talablar bo'yicha ishga tayorlash jarayonini o'rganish. Ulardan texnologik jarayonlarni bajarishda samarali foydalanishni tashkil etish haqida bilim berishdan iborat.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1.	Matematika
2.	Fizika
3.	Biologiya

Ta'lim natijalari (TN)	
	Bilimlar jihatidan:
TN1	Respublika o'rmon xo'jalik tizimi va uning tarkibiy qisimlarini tahlil

Fan o'qituvchisi haqida ma'lumot

Muallif:	A.J.Beknazarov-SamDVMCHBU «Agrotexnologiya, ishlab chiqarishni mexanizatsiyalashtirish va avtomatlashtirish» kafedrasida assistenti.
E-mail:	A.Beknazarov79@mail.ru
Tashkilot:	Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti «Agrotexnologiya, ishlab chiqarishni mexanizatsiyalashtirish va avtomatlashtirish» kafedrasida
Taqrizchilar:	1. Pardayev H.Q. – “Agroinovatsiyalar tadqiqotlar instituti” “Agroinjeneriya” kafedrasida dotsenti. 2. Ergashev I.T.-Samarqand kasb –hunraga o'qitish markazi direktori professor, t.f.d

Mazkur Sillabus universitet o'quv-uslubiy Kengashning 2024 yil 29- avgustdagi 1- sonli yig'ilishi bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus «Agrotexnologiya, ishlab chiqarishni mexanizatsiyalashtirish va avtomatlashtirish» kafedrasining 2024 yil 28-avgustdagi 1- sonli yig'ilishi bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i

Fakultet dekani

Kafedra mudiri

Tuzuvchi

R. Ro'ziqulov

E. Berdimuratov

A. Xasilbekov.

A. Beknazarov

- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-xuquqiy xujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- tarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa;
- **b) 4 baho olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:**
- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushingan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.
- **v) 3 baho olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:**
- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.
- **g) quyidagi hollarda talabning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baxo bilan baholanishi mumkin:**
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

	qilish haqida bilimga ega bo'lishlari kerak;
TN2	O'rmon xo'jalik texnikalarining tuzilishi haqida bilimga ega bo'lishlari kerak;
TN3	O'rmonchilik mashinalari ishlash prinsipi, boshqarish, agotexnik talablar haqida bilishi kerak;
TN4	Texnik xizmat ko'rsatish, ichki yonuv dvigatellari, kuch uzatish qismi, ish unumi, ishga tayorlash, agregat tuzish, foydalanish va saqlash haqida bilimga ega bo'lishlari kerak;
	Ko'nikmalar jihatidan:
TN5	O'rmon xo'jalik sohasidagi asosiy kashfiyotlarni va ular asosida yaratilgan qishloq xo'jalik texnik uskunalarini tahlil qila oladi;
TN6	O'rmon xo'jaligi texnikalarining ish sifat ko'rsatkichlarini baholay oladi;
TN7	Ekin turlari va dala maydoning katta kichikligiga qarab texnika tanlash hamda ulardan foydalana olishni biladi;
Fan mazmuni	
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)	
M1	O'rmonchilik ishlab chiqarishni mexanizatsiyalashtirishning xalq xo'jaligida tutgan o'rni. O'rmon xo'jaligida ishlab chiqarish jarayonlari va texnik vositalari. O'rmonchilikda tuproqqa asosiy ishlov berish mashinalari. O'rmon maydonlaridagi melioratsiya mashinalari.
M2	O'rmon xo'jaligidagi traktor va mexanizmlarning tasnifi va tizimlari. O'rmon xo'jaligida traktor va avtomobillarni kuch uzatish qismi va (transmissiya). O'rmon xo'jaligida o'g'itlash mashinalari. O'rmon xo'jaligida kasallik va zararkunandalardan himoya qilish uchun mashina va apparatlar.
M3	O'rmon xo'jaligidagi traktor va avtomobillarni yurish qismi, boshqarish mexanizmlari va ish jixozlari. Traktor va avtomobillarda qo'llaniladigan yoqilg'i-moylash materiallari. O'rmon xo'jaligida daraxt va ko'chat o'tqazish mashinalari Urug' ekish usullari. Urug' ekish mashinalariga qo'yiladigan agrotexnik talablar.
Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulotlar (A)	
A1	O'rmon xo'jaligi mashinalari va traktorlarining tasnifi. Ichki yonuv dvigatellarining tasnifi. Traktor dvigateli mexanizmlarini o'rganish. Ichki yonuv dvigatellarining ta'minlash, sovitish, moylash, o't oldirish va yurgizib yuborish tizimlari.
A2	Traktor va avtomobillarning elektr jihozlari. Tuproqqa asosiy ishlov berish mashinasi. Pluglar. Traktor va avtomobillarning elektr jihozlari.
A3	Tuproqqa yuza ishlov beruvchi mashinalarni tuzilishini o'rganish. Qatorlararo ishlov berish. Kultivatorlar. Ekish mashinalarining qurilmasi va ishlash prinsipini o'rganish.
A4	O'g'itlash mashinalari va ular ni tuzilishini o'rganish. O'rmonni kasallik va zararkunandalardan himoya qiluvchi mashina va apparatlarning ishlash

	tayyorlashni o'rganish. O'rmonchilikda melioratsiya mashinalarini tuzilishini o'rganish.	
A5	O'rmonchilikda kuchat kavlash mashinalarini tuzilishini o'rganish. Daraxtlarni kesish mashinalarini tuzilishini o'rganish. Daraxt atrofiga ishlov berish mashinalarini tuzilishini o'rganish.	
Mashg'ulotlar shakli: Laboratoriya mashg'ulotlar (L)		
L1	Ichki yonuv dvigatelining krivoship-shatun mexanizmi. Ichki yonuv dvigatelining gaz taqsimlash mexanizmi.	
L2	O'rmonchilikdagi tuproqqa asosiy ishlov berish mashinalarini ishlashi. O'rmonchilikdagi o'g'itlash mashinalari. O'rmonchilikda daraxtlarni himoyalash mashinalari. O'rmonchilikda daraxtlarni himoyalash mashinalari.	
Mustaqil ta'lim (MT)		
MT1	Toshkent traktor zavodida ishlab chiqarilayotgan traktorlarning texnik iqtisodiy ko'rsatkichlari	6
MT2	O'zbekistonda ishlab chiqarilayotgan avtomobillarning texnik tasnifi.	6
MT3	Gaz balonli avtotraktor dvigatellarining ta'minlash tizimini tuzilishi va ishlashi.	6
MT4	Dvigatellarni yurgazib yuborish tizimi, tuzilishi va ishlashi o'rganish.	6
MT5	Xorijiy firma qishloq xo'jaligi texnikalarining afzalligi va kamchiligi.	6
MT6	Suyuk organik o'g'itlarni sepish mashinalari	6
MT7	Marker uzunligini aniqlash.	6
MT8	O'simlik qator oralaridagi begona o'tlarni yuqotishda mexanikaviy va kimyoviy usullarni birgalikda qo'llash.	6
MT9	Kombinatsiyalashgan agregatlar.	6
MT10	Ko'chat qator oralariga ishlov berish mashinalari.	6
MT11	Traktor va avtomobillarning elektr jihozlari.	6
MT12	O'rmonchilikdagi tuproqqa asosiy ishlov berish mashinalarini ishl.	6
MT13	O'rmonchilikdagi o'g'itlash mashinalari.	6
MT14	O'rmonchilikda daraxtlarni himoyalash mashinalari.	6
MT15	O'rmonchilikda daraxtlarni himoyalash mashinalari.	6
MT16	Daraxtlarni kesish mashinalarini tuzilishini o'rganish.	6
MT17	Daraxt atrofiga ishlov berish mashinalarini tuzilishini o'rganish.	4
	Jami	100
Asosiy adabiyotlar		
1.	A.Obidov, R.Xalilov va boshqalar. Qishloq xo'jaligini ishlab chiqarishini mexanizatsiyalashtirish. Toshkent «O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati»	

	- 2018 (lotin alifbosida).
2.	2. Shoumarova M., Abdillaev T. Qishloq xo'jaligi mashinalari. - Toshkent, O'qituvchi 2000 y. (darslik).
3.	3.B.Nurmixamedov, Sh.Mamasov. Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirish va avtomatlashtirish. Samarqand "SamDU nashryoti" - 2021 y (lotin alifbosida) (darslik)
Qo'shimcha adabiyotlar	
1.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. "Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 52 bet.
2.	Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning poydevoridir. Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 36 bet.
3.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. Toshkent, "O'zbekiston" nashriyoti, 2022 yil. – 416 bet.
4.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 28-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida davlat boshqaruvi tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-5696 son Farmoni.
5.	"O'rmon xo'jaligi ekinlarini parvarishlash va mahsulot yetishtirish bo'yicha namunaviy texnologik kartalar".Toshkent 2011.
6.	M.M. Qalandarov. "Ko'kalamzorlahtirish ishlari". Toshkent, "Faylasuflar jamiyati", 2013. O'quv qo'llanma.
7.	"O'rmon xo'jaligi ekinlarini parvarishlash va mahsulot yetishtirish bo'yicha namunaviy texnologik kartalar". Toshkent2011.
Axborot manbaalari	
1.	www.traktor.ru
2.	www.avto.ru
3.	www.uzclasagro.uz
4.	www.belarus-tractor.com
5.	www.ziynet.uz .

Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritishga ega bo'lsa;
- fanning mavzularini bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;